

quoque noster paulo ante Passionem cum incredulis Hebreis sermones miscens, illisque se mortem, quam illi illaturi essent, evidenter seire demonstrans, parabolam adduxit de vinea, a S. Matthæo capite vigesimoprimo descriptam. Quam S. Thomas de Synagoga Hebreorum interpretatur, textum illum citans Isaïæ¹: *Vineæ Domini domus Israel est.* Cui consonat illud prophete regii²: *Vineam de Ægypto transtulisti.* Et S. Paschasius super predicta verba ita scribit³: « Hinc loquitur « Deus per prophetam Jeremiam: *Ego te plantavi « vineam electam, quomodo conversa es in amaritudo « dinem vitis aliena?* Amara quidem vitis amarum « acinum fecit, quod propinavit Domino Iesu; ut « impleretur, quod scriptum est: *Dederunt in « escam meam fel et siti mea potaverunt me acetum.* » Merito igitur sancta Ecclesia mane in die Veneris sancto, in adoratione crucifixi, sequentia ordinavit cantari verba: « Quid ultra debui facere tibi, et « non feci? Ego quidem plantavi te vineam meam « speciosissimam, et ta factas es mihi nimis amara. « Aceto namque silit meam potasti. » Isaïas, cap. v, prophetia suæ ab his verbis orditur: *Cantabo dilecto meo canticum patruelis mei, vineæ suæ.* Vinea facta est dilecta meo in cornu filio olei; et sepivit eum, et lapides elegit ex illa, et plantavit eam electam, et adiecit turrim in medio ejus, et torcular extraxit in ea. Moxque integrum innumerabilium beneficiorum contexit catalogum, quibus Deus populam illum cumulaverat; ac tandem subdit idem Isaïas: *Expectavi, ut faceret uvas, et fecit labruscas.* Imo non solum hæc vinea uvas progerminavit sylvestres et amaras; sed et fellis produxit amaritudinem. Ac proinde populus ille, tanquam ingratus, rigide a Deo castigatus fuit, prouti idem Propheta prosequitur, prædicendo: *Et nunc ostendam vobis, quid ego faciam vineæ meæ:* Auferam sepem eujus, et erit in conculationem, et ponam eam desertam. Enimvero innumera, quibus Deus populam illum locupletavit, bona, ad perpetuam rei memoriam in sacris litteris ample descripta leguntur; sed ecce tibi quam ei retribuerunt mercedem. Etenim in inferno⁴, ubi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat, non sumitur tam atroc de damnatis supplicium, quale ipsi Christo intulerunt. Etenim dives epulo Abrahæ dixisse legitur⁵: *Mitte Lazarum, ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma.* Et quidem tametsi verum sit, quod hæc ejus petitio exaudita non fuerit; attamen non constat, quod huic ejus ardentissimæ siti major cruciatus acreverit. Solus autem Christus, a Synagoga majorum crudelitate fuit tractatus, utpote cui postquam dixisset: *Sitio, acetum felle mixtum præsentatum fuit.* Simon de Cassia quoad hoc tormentum illi linguæ illatum, de qua S. Petrus ait⁶: *Verba vita*

¹ ISA., v. 7. — ² PS. LXXIX, 9. — ³ S. PASCH., ib. — ⁴ JOB, x. 23. — ⁵ LUC., XVI, 24. — ⁶ JOAN., VI, 69.

æternæ habes, ita scribit: « Implacabili odio Judæi « linguan illam talibus ordinarunt amaricari sapo-ribus; memores enim erant, quoniam damnatos « eorum mores arguerat. » Etenim Verbum incarnatum, quod de seipso dixerat¹: *Non sum missus, nisi ad oves, quæ perierunt domus Israel;* hoc, inquam, toto studio in hoc incubuit, ut pessima Ju-dæorum vitia corrigeret, eosque dirigeret in viam salutis æternæ: ipsi autem omnes ejus admonitiones contempserant. Ac proinde evenit eis id, quod Christus circa præceptum correctionis fraternalis præscripsit, dicens²: *Si te non audierit, dic Ecclesiæ.* Cum enim Judæi nec Redemptorem, nec Apostolos ejus audire vellent, ipsi illis relictis, conversi sunt ad gentilitatem, id est, ad Ecclesiam ex gentibus congregatam: *Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus!* Quia enim Judæi sancto, in adoratione crucifixi, sequentia ordinavit cantari verba: « Quid ultra debui facere tibi, et « non feci? Ego quidem plantavi te vineam meam « speciosissimam, et ta factas es mihi nimis amara. « Aceto namque silit meam potasti. » Isaïas, cap. v, prophetia suæ ab his verbis orditur: *Cantabo dilecto meo canticum patruelis mei, vineæ suæ.* Vinea facta est dilecta meo in cornu filio olei; et sepivit eum, et lapides elegit ex illa, et plantavit eam electam, et adiecit turrim in medio ejus, et torcular extraxit in ea. Moxque integrum innumerabilium beneficiorum contexit catalogum, quibus Deus populam illum cumulaverat; ac tandem subdit idem Isaïas: *Expectavi, ut faceret uvas, et fecit labruscas.* Imo non solum hæc vinea uvas progerminavit sylvestres et amaras; sed et fellis produxit amaritudinem. Ac proinde populus ille, tanquam ingratus, rigide a Deo castigatus fuit, prouti idem Propheta prosequitur, prædicendo: *Et nunc ostendam vobis, quid ego faciam vineæ meæ:* Auferam sepem eujus, et erit in conculationem, et ponam eam desertam. Enimvero innumera, quibus Deus populam illum locupletavit, bona, ad perpetuam rei memoriam in sacris litteris ample descripta leguntur; sed ecce tibi quam ei retribuerunt mercedem. Etenim in inferno⁴, ubi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat, non sumitur tam atroc de damnatis supplicium, quale ipsi Christo intulerunt. Etenim dives epulo Abrahæ dixisse legitur⁵: *Mitte Lazarum, ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma.* Et quidem tametsi verum sit, quod hæc ejus petitio exaudita non fuerit; attamen non constat, quod huic ejus ardentissimæ siti major cruciatus acreverit. Solus autem Christus, a Synagoga majorum crudelitate fuit tractatus, utpote cui postquam dixisset: *Sitio, acetum felle mixtum præsentatum fuit.* Simon de Cassia quoad hoc tormentum illi linguæ illatum, de qua S. Petrus ait⁶: *Verba vita*

¹ MATT., XV, 24. — ² ID., XVIII, 15. — ³ TOB., VI, 9. — ⁴ PS. LXXV, 1, et PS. CXII, 2. — ⁵ S. PASCH., ib.

ita Synagoga tunc in ultimo vitæ sue spiritualis momento, et in tam abominabili statu constituta erat, quo nullus dari poterat detestabilior. De hoc acetum et felle dicitur in Deuteronomio¹: *Uva eorum, uva fellis, venenum aspidum insanabile.*

4. — S. Paschasius de spongia, qua acetum ori Christi appositum fuit, in hec verba scribit²: « Spongia illa, quid aliud, quam ipsos Judæos figurabat? Quisquis considerat spongæ naturam, quam cavernosa sit, quam tumida, et inflata, quam mollis, ac fragilis, ac resoluta, potest agnoscere, quid significet; quæ licet humores a se inflata trahat, cito evanescit et evomit omnia in se expressa. Sic et Judæi, seu quilibet tumidi, qui nihil aliud in se gerunt, quam acetum peccati, et corruptionis, omnem flagitorum colluvionem in se trahentes, quos in calamo fragili-tatis sua ipsa superbia erigit, et si quidpiam fuerint depresso, mox intima evomentes sua, vacui remanent, ac leves; ac per hoc ipsi sunt, qui seipso Domino offerunt in mortis poculum, a quibus et in quibus mors Domini ministratur. » Divus Chrysostomus Synagogæ improprietate, inquiens³: « Hoccine de te, Judæa, Dominus noster promeruit, qui te in deserto per quadraginta annos panibus Angelicis annonavit et ex petræ visceribus, cum sitires, salutaris aquæ potum exhibuit? Et qui aquam in nuptiis pretiosum mutavit in vinum, meruitne, ut in siti sua a te acciperet acetum? » Ex qua D. Chrysostomi sententia Taulerum sequentes hausisse existimo devotos affectus, dum ita scribit⁴: « O quantopere piissimum affligebat Dominum, cujus natura bonitas est, cum venenatum, atque amarulentum asperceret fundum, inextinguibilem crudelitatem ardorem, et saxeum atque obstinatam malitiam Judæorum, quod hi, quos tot annorum curriculis in eremo manna cœli paverat, omnem in se suavitatis saporem habente, in extrema atque maxima sua necessitate talem ei nihilominus non vere rentur porrigit potionem! » Enimvero audiamus, quid de hoc potu Rupertus Abbas in hæc verba scriperit⁵: « Uva eorum, uva fellis et botrus amarissimus; fel draconum, vinum eorum. Spongiam circumposuerunt arundini. Hæc omnia facientes, satis aperuerunt, quanto felle amaritudinis ipsorum præcedentia redundarent et quod vere non jam Domini Sabaoth illa domus Israel, et illa dominus Iuda germen ejus delectabile esset, sed de vinea Sodomorum vinea eorum; et quam veraciter per prophetam Dominus idem prædixisset quod expectante se, ut facerent uvas, fecerunt labruscas. »

5. — *Cum gustasset, noluit bibere.* At vero quæ-

¹ DEUT., XXXII, 32. — ² S. PASCH., ib. — ³ CHRYS. S. in Fer. V Pass. — ⁴ TAUL., C. 48 de Vit. et Pass. — ⁵ RUP. ABB., l. XXIII in Joan.

¹ S. ANS., in Matt. — ² PAUL. DE PAL., ib. — ³ SIMON DE CASS., ib. — ⁴ LUC. BRUG., ib. — ⁵ RUP. ABB., ib. — ⁶ S. BERN., t. I, s. 55 Princ.

pletati; iis tamen abutentes, hæc omnia perdidere, adeo ut de illis vere dici possit: *Sicut lumen eorum, ita et tenebrae.*

6. — Nequaquam hoc loco prætereunda est moralis quedam, præsenti proposito nostro aptissima, quam Rabanus ex illo Numerorum cap. vii Nazaræis a Deo imposito præcepto eruit, in quo dicitur: *Acetum non bibant; quis enim adeo est corrupto palato, qui acetum bibere appetat?* Servit quidem acetum ferculis quibusdam parandis, condimenti loco, purum vero acetum nemo bibere amat. Ac proinde Rabanus merito litterali sensu relieto, ad mysterium recurrat, inquiens¹: « *Aacetum bibunt, qui post vitæ sanctitatem, in vetustatem præteriorum vitiorum labuntur et corruptioni veteris nequitæ delectantur.* » Ut igitur Christus ostendat, quanta cum nausea exhorrescat illos, qui postquam illuminati sunt et spiritum Dei degustarunt, ad pristina denuo peccata redeunt, quæ fuerant detestati; *cum gustasset, noluit bibere;* quia exhorrescit illos, « *qui post vitæ sanctitatem in vetustatem præteriorum vitiorum labuntur.* »

DISCURSUS XVIII.

ALIÆ HUJUS ACETI, FELLIS ET HYSSOPI CONSIDERANTUR MORAELITATES ET MYSTERIA.

IDEA SERMONIS. — 1. Christo irrisorie forte oblatus fuit ille potus. — 2. Lictores prietosum vinum pro Christo preparatum epotarunt et ei obtulerunt, vinum felle mixtum. — 3. Christus hoc tormento potus aceti et fellis pro peccato primorum parentum satisfecit et passionem suam conclusit. Pulchrum exemplum fratris Minoris. — 4. Acetum adhiberi solebat ad sistendum sanguinem, sicuti et spongia. Spongia illa asservatur, Romæ. — 5. Christus in sua prædicatione præpinavit lac et mel illi e contra ipsi acetum et fel. — 6. Christus suis fidelibus reliquit fel persecutionis et mortificationis.

Illi autem spongiam plenam aceto hyssopo circumponentes, obtulerunt ori ejus. Joan., xix, 29.

1. — Inter alia, quæ regius propheta David in Psalmo xxi, de passione Christi expressit, unum quoque hoc fuit²: *Oprobrium hominum et abjectio plebis; omnes deriserunt me.* Quod vel maxime in hac occasione adimpletum fuit; siquidem postquam Christus ardentissimam sitim suam per verbum, *sitio*, insinuavit, milites subito eum deridentes, acetum felle mixtum ei obtulerunt. Unde Lucas Brugensis ait³: « *Unus militum accepto poculo pincernam agens, irridebat, rogabatque ut regem, an bibere vellet: sic Theophylactus Lucam enarrans.* » Sunt et alii auctores, qui dicunt, quod Judæi, ut subsannationem suam magis ridi-

¹ RABAN., l. I in Num. — ² MARC., xv, 23. — ³ MATT., xxvii, 34. — ⁴ DION. CARTH., in Joan. — ⁵ VICT. ANTIOCH., in Marc. — ⁶ LUC. BRUG., in Matt.

culam efficerent, priusquam fel ei propinarent, Christo Domino suaserint, ut, ne vinum jejuno ejus stomacho noceret, prius oblatum sibi myrræ holum, ori appositum, acciperet et manducaret.

2. — Inter alias perfidorum Judæorum transgressiones, hæc quoque apud Amos prophetam legitur¹: *Vinum damnatorum bibeant.* Pro quorum verborum intelligentia sciendum est, quod quando rei educebantur ad supplicium, personæ quædam piae et devoutæ, vinum myrrhatum, aromaticum et generosum ex motivo pietatis et compassionis erga miseros illos, in illorum refrigerium præparare solite. Ac proinde quando Salvator noster in monte Calvario constitutus erat, referente S. Marco²: *Dabant ei bibere myrrhatum vinum et non accepit.* Est enim verisimile, devotas illas mulieres, quæ ipsum usque in prædictum montem secutæ fuerant, hoc ei vinum more solito præsentasse: quod tamen refrigerium Redemptor admittere nequam voluit. Verisimile quoque est, impios lictores et carnifices, bonum hoc vinum epotasse, et loco illius acetum felle mixtum substituisse, siquidem S. Matthæus ait³: *Dederunt ei vinum libere cum felle mixtum; et cum gustasset, noluit bibere.* Hæc omnia Dionysius Carthusianus insinuat, dum ait⁴: « Aliqui dicunt, quod piae mulieres ex consuetudine contulerunt vinum damnatis ad mortem et etiam Christo atque latronibus, dantes vasculum vini ductori eorum. » Victor Antiochenus sequentem tradit aliam considerationem, inquiens⁵: « Cum milites multa nefaria, summa cum licentia, in Jesum designarent (prout in magna insanitis multitudinis confusione fieri consuevit) unus obtruderet hoc, aliis illud, aliis item aliud, etc. » S. Paschasius autem vinum myrrhatum, idem, quod felle plenum, fuisse existimat; ait enim: « Matthæus fel pro amaritudine posuit, quoniam myrrhatum vinum amarissimum est. Quamquam fieri potest, ut et fel, et vinum, et myrrham miscuerint, ut amarius esset, quatenus hæc potio omnem amaritudinem eorum, in carne et anima, seu spiritu exprimeret, per quam plane plena passionis amaritudo designatur. » Lucas Brugensis carnificium impietatem hisce verbis insinuat⁶: « *Videmus ex composito non agi cum Domino Jesu, ut cum aliis damnatis morte, sed omnia quæ excogitari queant ludibrorum genera, in ipsum edi.* Moris erat, qui et hodie apud nos in usu est, ut sceleratis ad locum supplicii adductis propinaretur vinum et quidem præstissimum, juxta illud Proverb., xxiv, vers. 6 (sicut jam circa latrones observatum fuisse haud dubium est) idque ut sitibundi, et ex itinere, aliisque laboribus fatigati, animum recipieren-

« prope exanimes; denique ut potu exhilarati, mortem et minus considerarent, et facilius tolerarent. Judæi igitur, ea quidem specie, qua pium morem observarent, re autem vera, ut Jesu rursus illuderet, vappam evacidam, mucidam, atque acidam afferrari curarunt; neque hoc solum, verum etiam felle mixtam. Fel desiccatum, panis loco, vappe intriverunt, non ad confortandum cor, sed ad affligendum fellis amaritudine Jesu gustum, quem solum hactenus non læserant, nequa pars corporis ipsi esset cruciatu libera, denique ne quid ipsi omittent ludibrii. » Idem Lucas Brugensis super S. Marcum ita scribit¹: « Ut Judæi Jesu odio flagrantes, curaverunt ad ferri vinum acidum felle mixtum; ita alii amantes Jesum, attulerunt vinum præstantissimum myrrhatum, de quo hic S. Marcus, Maria forte Magdalena, aut soror ejus Martha, vel alia ex illis, quæ Jesu ministrabant. Et non accepit, noluit nec gustare. Prius propinatum sibi vinum felle mixtum gustavit, quod Matthæus ait; sed myrrhinum ne gustavit, quod nullam vellet admittere consolationem inter afflictiones, ut eo copiosius pro nobis satisfaceret. »

3. — Porro cum Salvator post tenebrarum horas, jam jam expiratus dixisset: *Sitio, præter vinum myrrhatum, quod ei priusquam crucifigeretur, propinatum fuit, acceptam spongiam, aceto felle mixto intinctam, ei per arundinem porrexerunt, ut biberet.* Et quidem quo doloris sensu subsanatio hæc, et deriso a Redemptore nostro excepta fuerit, S. Bonaventura declarat, observans, quod mox, ut ei hoc acetum felle mixtum propinatum fuisse, omnia ejus tormenta, et cruciatu suo fuerint fine consummati: *Cum ergo accepisset Jesus acetum, inquit Evangelista, dixit: Consummatum est, quia ut dictus S. Bonaventura ait: « Cum passus esset in auditu per contumelias, in visu per lachrymas, in tactu per plagas, non restabat, nisi ut pateretur in gustu, et lingua, contra illam delectationem, quam in esu pomi habuit Adam et Eva. »* Cum enim primum peccatum gulæ in delectatione et gusto pomi commissum fuerit, Redemptor noster in fine Passionis suæ per hoc acetum hyssopo et felle mixtum, quo ultimum ei tormentum illatum fuit, expiare idipsum voluit. S. Laurentius Just., ait²: « A sæculo non est auditum, ut homini, lasso, vulnerato, ac morienti, pro sitiis refrigeratione acetum, hyssopo et felle daretur mixtum. Excedit totius humanitatis limites ista crudelitas. Ingrati, scelesti, sine pietate, absque misericordia, quod brutis impeditur, sitiensi Dei Filio denegarunt. » Meritissimo igitur jure dicere potuit³: *Quæ non rapui, tunc exsolvebam.* Unde Ludolphus Carthusianus ex S. Hieronymo in cap. xiv

¹ LUD. CART., p. 2, c. 63. — ² S. AUG., t. IX Medit. — ³ S. ATHANAS., q. 136 ad Antioch. — ⁴ LUC. BRUG., in Matt. — ⁵ BLOS., Sacell. animæ, end. 11. — ⁶ BOLLAND., 4 jan., fol. 4203. — ⁷ IDEM, 7 feb., fol. 147. — ⁸ LUC. BRUG., in Joan. — ⁹ BARON., an. 34, n. 124.

etiam fine spongia servit, et hyssopus, prout multis in locis Plinius affirmit, asserens, acetum, hyssopo conditum, sanguinem sistendi virtute pollere. Quod idem Dioscorides ibidem citatus his verbis confirmat : « Acetum erumpentem undecunque sanguinem potum sistit. » Idipsum Plinius de spongia vulneribus applicata testatur. Ac proinde quando reus aliquis crucifigendus erat, Judæi præcipua ad sistendum sanguinem in promptu habere solebant remedia; unde S. Joannes ait : *Vas ergo positum erat acetum plenum*. Baronius tamen verius esse censem, quod Theophylactus ex textu Græco eruit, scilicet, acetum hoc non purum fuisse, sed hyssopo commixtum, huncque liquorem, Christo per spongiam, eodem liquore imbutam, porrectum fuisse, non eo præcipue fine, ut liquorem illum biberet, sed ut idem vulnera ejus abluerentur, et manans inde susteretur sanguis. Cujus indicium esse dicit, quod hæc spongia Romæ in Basilica Lateranensi, quasi aliquando sanguine tincta fuisset, ruborem quemdam adhuc in se retineat, quem semel imbibisset. Unde credibile esse dicit dictus Baronius, hanc spongiam vulnerum sanguine imbutam, prius fuisse expressam, et denuo aceto hyssopo condito intactam, ori Redemptoris fuisse applicatam. Quod autem his ad sistendum sanguinem uti consueverunt Judæi remedii, id nequaquam ab eis humanitatis intuitu, sed potius ferali fævitia factum fuisse creditur, ut sic diutius poenis, atque ærumnis cruci affixi detinerentur, ac demum crudelissima fractura ossium, ante solis occasum (ut mos erat) ad vesperum necarentur. Non desunt quoque auctores aliam opinionem sustinentes, scilicet acetum adhibitum fuisse ad velocius reis cruci affixis accelerandam mortem. Cajetanus etenim ait¹ : « Ratio hujus vasis pleni acetum in promptu est, ut citius crucifixi morerentur; quod erat gratum militibus, et Judæis : militibus quidem, ne diutius morarentur in custodia : Judæis autem, quia debebant illo die secundum legem sepeliri crucifixorum corpora, ut patet Deuter. cap. xxi. » Eadem opinioni subscrigit Dionysius Carthusianus inquiens² : « Milites vero dederunt Christo acetum, ut citius moreretur, sique de ejus in cruce custodia expedirentur. » Consentit quoque Lyranus, dum super illa verba : *Vas ergo positum erat acetum plenum*: ita scribit³ : « Illud enim portaverant milites, ut darent crucifixis ad bibendum, ut per hoc citius morerentur; talis enim potatio aceti mortem accelerat crucifixis, ut dicunt allqui. » Ab hac pariter opinione Hugo Cardinalis non recedit, dum de militibus inquit⁴ : « Tædebat eos tantum morari, » quasi diceret: et ideo per porrectum acetum accelerari ejus mortem volebant. S. Bonaventura similiter opinionem illam non reprobat⁵, quin potius eadem multis

¹ CAJET., in Joan. — ² DION. CARTH., ib. — ³ LYRAN., ib. — ⁴ HUG. CARD., in Matt. — ⁵ S. BON., s. 2 in Par.

aliis interpretibus communem esse asserit. Verum enim vero, quia Christus incredibili ardebat diutius patiendi siti, ideo cum gustasset, noluit bibere; ex intensissimo enim, quo pro nobis plus merendi extimulabatur desiderio, dolores suos in longum usque tempus prolongari cupivisset; nec gratum habebat; quod manans e vulneribus sanguis sisteretur, sed potius illum totaliter desiderabat effundi, ut copiosa esset apud eum redemptio; maxime, cum sine sanguinis effusione non sit remissio⁶.

5. — *Spongum plenam acetum obtulerunt ori ejus.* Ad melius intelligendam Judæorum erga Christum ingratitudinem, necessum est, ut æqua trutina ponderentur ex una bilancis parte fellis cum acetum, et hyssopo mixti, ingens nausea, et infinita amaritudo; ex alia vero parte constituantur illud Christo Judæis prædicanti a Spiritu Sancto attributum encomium, scilicet⁷ : *Mel et lac sub lingua tua*. Christus autem in sua ad Judæos tam frequenter habita predicatione, mel, et lac quasi auribus eorum instillabat. Hebræi vero pro hoc salutarium monitorum, et consiliorum propinato melle, et lacte, quo malos eorum mores reformare Christus satagebat, acetum et felle mixtum, inaudita cum ingratitudine, ministrarunt. Merito igitur S. Bernardinus in hæc verba exclamat⁸ : « O implacabilis feritas Judæorum, quæ linguam illam mellifluam, quæ docuerat dulcia verba vitae, in compensationem, imo potius in vindictam, amarissimis saporibus, cruciasti, ut claresceret, quod Judæi interius repleti erant odio amarissimo contra Christum! » Simon de Cassia diu ante prædictum sanctum eadem de re in hæc verba scripsit⁹ : « Lingua quæ docuerat dulcia verba vitae, recompensationem habet in vino myrrato, alienus animalis amarissimo felle mixto. » O injuriam atrocem, et inexcusabilem ingratitudinem! inquit D. Chrysostomus¹⁰ : « Mellis datum cibatur felle, propinator fontium potatar acetum. » Verum enim vero non est quod ingratitudinem detestemur Judæorum: inspiciamus nosmetipos, et inveniemus, quod nos quoque Christiani sæpe sæpius multo deteriore potum Salvatori propinemus, quam fuerit ille, qui ab ingratis Judæis eidem fuit exhibitus; nam ut S. Paschasius ait¹¹ : « Per acetum significatur corruptio vitiorum: nam vinum per vitium, et incuriam frequenter in vas is arescit. » Taulerus quoque inter alia sic ait¹² : « Alii Christo instar Judæorum vinum præbent felle mixtum. Hi sunt peccatores magni, quibus adhuc voluntas adjacet male agendi; qui tametsi bona faciant opera, sunt tamen felle amarissimo infecta omnia. De his Moyses dicit: *Uva eorum, uva fellis, et fel draconum, vinum eorum*. Et S. Pe-

⁶ HEB., IV, 22. — ⁷ CANT., IV, 11. — ⁸ S. BERN., t. I, s. 55. — ⁹ SIMON DE CASS., l. XIII. — ¹⁰ CHRYS., s. 6 de Pass. — ¹¹ S. PASCH., in Matt. — ¹² TAULER., de Vita et Pass.

« trus ad Simonem Magum loquens, ait: *In felle æmaritudinis video te esse, et cor tuum non est rectum corum Deo.* » Idem quoque pins auctor alios considerat perversos fideles, Christum aceto pariter potantes; ait enim: « In die adhuc æque felle, et aceto affligitur, præcipue a Christianis omnibus, qui veritatis quidem iter, ac Dei voluntatem excepta plorat, nec tamen faciunt quod debent. » Citatque illa regi prophetæ verba¹: *Ego te plantavi vineam electam, quomodo conversa es, etc.* Subditque de nonnullis aliis: « Alii vinum quidem Christo porrigit, sed corruptum et acerbum, et acidum, versumque in acetum; hi sunt homines leves, qui a mortiferis peccatis abstinent, sed a quotidianis, et venialibus, sicut minime sibi causant, ita sepiissime in ea labuntur. » Ludolphus Carthusianus quoque ad spirituale recurrentem sensum, inquit²: « Acetum cum felle mixtum Domino propinat, qui de male acquisitis Domino sacrificat. » Et paulo post subdit: « Vinum myrratum, vel cum felle mixtum, est bonum opus cum culpa factum; quia sicut modicum myrræ vel fellis bonum vinum corruptit, sic modicum culpæ mortis talis totum bonum opus destruit. » S. Paschasius aliam adducit moralitatem, inquiens: « Nos ei tunc damus myrratum vinum bibere, atque acetum cum felle mixtum, quando eum consopire credimus, ne mala nostra videat. »

6. — Considerari quoque hoc loco potest, Deum Hebraeorum populo de tali prospexisse terra, quæ mellis, et lactis scaturiebat abundantiam, copiam illis tribuendo bonorum temporalium in hac vita: nam de pinguedine terræ fuit benedictio eorum. Populo autem Christiano fel suum reliquit, quia illum ad supremam prædestinasti Jerusalem, ubi fluminis impetus latificat civitatem; prisquam tamen ad illam perveniat, necessum est, ut hoc fel degustet, id est, ut passionem, et crucem ejus participet, et imitetur; ac proinde Tertullianus de Redemptore nostro inquit: « Favos post fella gustavit, nec antea Rex gloriae a cœlestibus salutatus est, quam Rex Judeorum proscriptus in cruce. » Fel nobis reliquit persecutionum, paupertatis, macerationum, mortificationum, jejuniorum, penitiarum, ut nos doceat: *Quod si sustinebimus, et conregnabimus*: hoc enim fel passionum in ore habentes, unusquisque nostrum, ad supernam hæreditatem spirans, Aeterno Patri dicere poterit: *In manus tuas commendabo spiritum meum*.

DISCURSUS XIX.

CIRCA SEXTUM VERBUM, IN CRUCE A CHRISTO PROLATUM, SCILICET, CONSUMMATUS EST, DISSEQUITUR.

IDEA SERMONIS. — 1. Notatur ratio temporis quo Christus dixit: *Consummatus est*. — 2. Quæritur an

¹ JEREM., II, 21. — ² LUD. CARTH., ib.

Christus omnes passiones sustinuerit. Dolores Christi majores fuerunt doloribus omnium Martyrum et unquam ab hominibus toleratorum. — 3. Illud *Consummatus est*, indicabat charitatem Christi ad supremum gradum pervenisse. — 4. Sic peccatum consummatum generat mortem, sic passio Christi consummatad destruxit peccata. — 5. Significavit Christus omnia consummata esse quæ requirebant ad nostram redemptionem.

Cum ergo accepisset Jesus acetum, dixit: *Consummatus est*. Joan., xix, 30.

1. — S. Joannes, qui tanquam testis ex auditu, sub cruce, una cum sanctissima Virgine, praesens adfuit, testatum facit, quod Christus hoc verbum, quod inter alia septem sexto loco prolatum fuit, scilicet, *Consummatus est*, tunc præcise dixerit, quando porrectum sibi acetum degustavit: *Cum ergo accepisset Jesus acetum dixit: Consummatus est*. Circa quæ verba Ludolphus Carthusianus ait¹: « Acetoso et felleo poculo propinato, intulit: *Consummatus est*, tanquam si in gusto aceti, et fellis, totius amarissimæ passionis consummata plenitudo consistaret. » S. Leo quoque ad hujus temporis circumstantiam se reflectit, dum ait²: « Hinc jam degustato aceto, quod illa dabat vinea, quæ ab Auctori sui plantatione degenerans, conservata fuerat in amaritudine vitis alienæ, Domini natus, *Consummatus est*, ait, hoc est, completæ sunt Scripturæ, non est, amplius quod insaniam populi furentis expectem, nihil minus pertuli, quam me passurum esse prædixi. » S. Bernardus similiter ita scribit³: « *Consummatus quippe est*, id est, perfectum fuit testimonium Scripturæ, quæ dicit: *Dederunt in escam meum fel, et in siti mea potaverunt me aceto.* » Apollinaris in catena Græca super Joannem ait⁴: « Qui omnem malorum tolerantiam pro nobis explendam suscepérat, ubi acetum biberat, ait: *Consummatus est*; hoc nimirum propositum adventus sui, atque omnium in eo gestorum finem declarans: » nimirum ultimum tormentum, a Synagoga (quæ in multis Scripturæ locis vinea appellatur) illatum, hoc fuit, quod scilicet illum aceto felle mixto potarint; ac proinde merito ait: *Consummatus est*, quia omnia pœnosæ passionis sua tormenta finem acceperant; et ideo S. Joannes immediate subiungit: *Et inclinato capite, tradidit spiritum.* S. Cyrillus Alexandrinus inquit⁵: « *Consummatus jam esse Salvator dicit, quia sœviendi Judæorum potestas in ipsum, per mortem suam terminum habuit. Quid enim non ex cogitarunt, aut quid supreme inhumanitatis relictum sibi est? Quis caedendi, quis contumeliam modum non adhibitus? Merito igitur, Consummatus esse ait.* » Merito, inquam, morti jam vi-

¹ LUD. CART., p. 2, c. 63 de Vit. et Pass. — ² S. LEO, s. 4 de Pass. — ³ S. BERN., de Pass. — ⁴ APOLLIN., in Cat. græc. in Joan. — ⁵ S. CYRILL., l. XII.